

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

XXXI. An adhuc alijs argumentis rectè Probetur oppositum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

CONTROVERSI A XXXI.

FVNDAMENTI EVERGIO.

*An adhuc aliis argumentis re-
cte probetur opposi-
tum.*

tinez, Didacum Alvarez, Ludovicum Lopez, Vincentium Candidum, Petrum de Lorca, Ludovicum Montefinum, Petrum Cornero, Petrum de Aragon. Michaellem Salon, Joannem Malderum Episcopum, Marcum Serra, & præter hos subtexuit longum Catalogum partim nostræ Societ. partim aliorum DD. His Prosper Fagnanus Cap. *Ne innitatis de constit. n. 25.* unus ex præcipuis Adversariis, fateretur accedere Theologos nostri temporis ferè omnes.

142. Unde argumento P. Haunoldi fundato in Autoritate S. Thomæ, & quoad utramque præmissam antè confirmato, addo aliud ex eodem S. D. 1. 2. q. 94. a. 4. in C. Ubi ait. [Dicendum est, quòd lex naturæ, quantum ad prima principia communia, est eadem apud omnes, & secundum rectitudinem, & NB. secundum notitiam: Sed quantum ad quadam propria, quæ sunt quasi conclusiones principiorum communium, est eadem apud omnes, etiam ut in pluribus, & secundum rectitudinem, & secundum notitiam; sed ut in paucioribus potest deficere, & quantum ad rectitudinem propter aliqua particularia impedimenta, & etiam quantum ad notitiam, & hoc propter hoc, quòd aliqui habent depravatam rationem ex passione, seu ex mala consuetudine, seu ex mala habitudine naturæ. Sicut apud Germanos olim latrocinium non reputabatur iniquum, cum tamen sit expresse contra legem naturæ.] Subsumo. Atqui lex sequendi in practicis sententiam probabilior, neque ut principium commune, neque ut conclusio principiorum communium, est eadem apud omnes, ut in pluribus secundum notitiam, ut patet ex longè majori multitudine eam negantium; neque hujus defectus potest aliqua ex dictis causis assignari, quia hæc secundum S. Doctorem tantum habent locum in paucioribus, & non nisi injuriosissimè de tam innumeris Doctissimis & virtuosissimis viris diceretur, quòd habeant depravatam rationem ex passione, seu ex mala consuetudine, seu ex mala habitudine naturæ. Ergo nulla datur lex naturæ, sequendi in practicis sententiam probabilior. Positiva verò, scripta, vel ex consuetudine, multò minùs potest allegari. Plures rationes suppeditabunt sequentes Controversias.

143. P. Haunoldus lib. 2. n. 281. asserens licetum esse, accommodare se prudentis Viri judicio circa honestatem objecti, etiam tunc, quando contra proprium judicium, rationabiliter agnatum, ut probabilius, se alterius judicio subicit, non petivit principium; sed id ulterius probavit, dicens: ut patet, quando subditus contra propriam opinionem sequitur Opinionem sui Superioris, quod est summè laudabile, & omnium Ascetarum ore commendatum. Quam probationem (quamvis non sit unicum fundamentum communis sententiæ) Adversarius hac responsione evertere nititur. [Quando subditus contra propriam opinionem laudabiliter sequitur opinionem sui Superioris, non sequitur opinionem absolute minùs probabilem, relictà probabiliori: nam quia inferior suo non fidit judicio, quamvis apparenter magis fundato, Superioris opinio, non nisi ut probabilior, antefertur.]

144. Sed hæc responsio in primis supponit falsum, quasi sola Autoritas Superioris, sæpe longè indoctioris, & minùs veritati in sententiis & controversiis Scholasticis, subdito præbeat sufficiens fundamentum, sententiam Superioris judicandi probabilioris suæ opinionem, apparenter magis fundatam. Deinde si sola autoritas Superioris potest esse sufficiens ratio, assentiendi illius sententiæ, ut probabiliori, contra propriam Opinionem apparenter magis fundatam, tunc tantus consensus DD. Theologiæ speculativæ & moralis, ac utriusque Juris peritorum, virtute ac Religione, nec rarò etiam sanctitatis nomine insignium, & suam doctrinam ex S. Thoma confirmantium, atque ex eodem vel ex naturali lumine objecta facillè resolvunt, potest esse sufficiens ratio, assentiendi illorum sententiæ de licentia, sequendi opinionem verè probabilem, relictà probabiliori, contra propriam & illis contrariam sententiam, apparenter magis fundatam.

145. Unde sic argumentor ad hominem. Licet cuilibet sequi sententiam, quam prudenter judicat esse probabilior, etiam si opposita ad evitandum peccatum materiale quandoque esset magis tuta: sed quòd liceat in particulari, sequi sententiam minùs, verè tamen, probabilior, quilibet prudenter judicat esse probabilior sententiam, propter tot & tantorum D. D. auctoritatem, piorum Fidelium & Confessoriorum,

rum, continuam & universalem praxin &c. ergo licet cuilibet, in particulari sequi sententiam minus probabilem. Quod si autem Adversario sui Superioris iudicium pluris est, quam tanta autoritas, tunc opto ipsi Superiorem, qui teneat nostram communioem sententiam, ut tandem contra propriam Opinionem, iudicet illam, ut probabilioem.

146. Alium adhuc pro everfione Fundamenti P. Haunoldi admovit arietem Adversarius, ita discurrens. [Quilibet debet in agibilibus adhibere moralem diligentiam, ad cognoscendum, quid sit Verum, vel falsum, teste S. Thoma 1. 2. q. 76. a. 2. Id autem cum non praestet is, qui innixus Opinioni minus probabili agnitæ, dedita operâ sequitur id, quod magis apparet peccatum, & falsitas, quam contrarium, utique propter ignorantiam vincibilem, & veritatis contemptum, contra legem amicitiae Deo debita peccat; sicut is, qui faciens opus, quod probabilius credit, amico posse displicere, etiam si probabiliter non displicere, sibi persuadeat, amicum contemnit.]

147. Respondetur, S. Thomam 1. c. tantum dicere hoc: *quædam aliquis scire tenetur, sine quorum scientiâ non potest debitor actum recte exercere.* Ad hoc autem non requiritur, scire quid sit verum, vel falsum, sed quid sit verè probabile, utrum scilicet probabilitas immunitatis ab obligatione legis non enervetur à ratione pugnante pro obligatione legis; adeoque sic distingui possit prima propositio Adversarii. Quilibet debet in agibilibus adhibere moralem diligentiam, ad cognoscendum quid sit verum, vel falsum, veritate vel falsitate post sufficienter expensas rationes contrarias saltem adhuc probabili, & requisita ad dirigendum actum rectè, id est, absque peccato formali, exercendum, quodnam scilicet dictamen remotum possit cum veritate dici probabile, & quod non: hoc sensu concedo Adversario suam propositionem: Si autem illam ulterius extendat ad veritatem objecti præcepti, in se, & materialiter spectati, ita ut eo non præstito ponatur peccatum materiale, id est, materia peccati, circa quam daretur formale peccatum, si illa certò fuisset cognita, tunc nego propositionem præmissam; quia ut sic neque per cognitionem probabilioem scitur quid sit verum vel falsum; adeoque ignorantia est invincibilis. Si denique Adversarius suam propositionem intelligat de cognitione veri vel falsi magis probabili, & in qua sit minus periculum errandi à vero, tunc incidit in petitionem principii, Patri Haunoldo ab ipso objectam.

148. Præterea etiam subsumptum est falsum, qui enim post adhibitam moralem diligentiam à S. Thoma, relato in cont. 29. requisitam, non invenit rationem enervativam alterius gravis rationis deobligantis à lege, etiam si inveniret apparenter gravioem, is jam comparavit si-

bi omnem cognitionem, quam potuit, & tenetur habere, & sequendo cognitionem suam verè probabilem, relicta probabiliore, non peccat contra obligationem diligentiam ad cognoscendam veritatem. Itaque videtur, ab Adversario insuper supponi hanc propositionem, quæ omnino est in quaestione. Quilibet debet in agibilibus exequi illam cognitionem, quæ certius evitatur materialis transgressio legis, id est, legis prout à parte rei datur. Et hoc Adversario incumbit probandum contra manifestam rectorionem licentiæ, sequendi sententiam magis probabilem in materia, saltem minus probabiliter prohibita. P. Haunoldus enim præter fundamentum prædictum, nondum eversum, supponit insuper, quod in propriis actionibus quisque maneat in possessione libertatis à lege, quamdiu non certò constat, vel à legitima potestate supermi Pontificis, cuius est controversia fidei & morum decidere, definitur contrarium; quod est axioma receptum non tantum in materia iustitiæ, vi cuius melior est conditio possidentis, etiam cum minori probabilitate juris, donec legitimus iudex pro potestate accepta oppositum deciderit, etiam est communiter approbatum in materia legum; donec ab Adversario evitatur.

149. Exemplum autem, quod ex studio & cultu Amicitiae desumpsit, dicens. [Quod innixus opinioni minus probabili agnitæ, dedita operâ sequitur id, quod magis apparet peccatum, contra legem amicitiae, Deo debita peccat: sicut is, qui faciens opus, quod probabilius credit amico posse displicere, etiam si probabiliter non displicere sibi persuadeat, amicum contemnit.] Non tantum non everit iacta fundamenta, sed in quantum continet paritatem, potius illa firmat, in quantum verò disparitatem, haud quidquam debilitat. Paritas enim datur in hoc, quod sicut quando Omnisio actionis non esset necessaria ad evitandum aliquid aliud damnum Amici, quam præcisè ad evitandam displicentiam, orituram ex formali transgressione Voluntatis amici, hoc ipso opposita actio, procedens ex iudicio probabili de non adversante Voluntate amici, non esset apta ad dissolvendam amicitiam inter amicos, sic etiam actio procedens ex sententia probabili de negatione prohibitionis Divinæ, non sit apta ad dissolvendam amicitiam cum DEO, quandoquidem DEO nullum potest aliud inferri damnum, vel malum positivum, quam malum culpæ formalis. Disparitas autem consistit in hoc, quod actio probabilius displicens Amico, plerumque sit connexa cum alio damno præter displicentiam de transgressione formali Voluntatis Amici, & ideo illatio illius damni cedat in contemptum ipsius Amici; qui contemptus non habet locum in DEO; quia DEO non potest inferri ullus contemptus, nisi qui consistit in transgressione formali Voluntatis Divinæ.

CON-